

ROMEINEN

Intro deel 3

de indeling van de brief aan de
Romeinen, met een alternatief voor de
gangbare structuur

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/romeinen/intro-deel-3

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Inleiding: de opbouw van Romeinen	2 min	4
2	Theologie en praktijk in Paulus' brieven	3 min	4
3	De Romeinenweg en de zondigheid van allen	3 min	6
4	Rechtvaardiging door geloof: Adam en Christus	3 min	7
5	Onderscheid tussen rechtvaardiging en heiliging	2 min	9
6	Drie aspecten van behoud	2 min	9
7	Hoofdstuk 6-8: heiliging en de wet	4 min	10
8	De on vervulde beloften aan Israël	4 min	12
9	Het bedelingenleer-antwoord over Israël	2 min	14
10	Het overblijfsel: de belofte toch vervuld	2 min	15
11	Jesaja 10: het overblijfsel en de Sterke God	3 min	16
12	Romeinen 9:6: niet allen zijn het ware Israël	3 min	18
13	Romeinen 9-11 is geen zijspoor	2 min	19
14	Doel van Romeinen: eenheid Jood en heiden	5 min	20

15	Besnijdenis doet er niet toe voor God	4 min	22
16	Eerst voor de Jood, ook voor de Griek	2 min	23
17	Hoofdstuk 5-11 als verduidelijking	2 min	24
18	Hoofdstuk 6 en 7: geen heiliging maar uitleg	5 min	25
19	Romeinen 1:1-7 voorgelezen	2 min	27
20	Het woord 'geroepen' en het bruiloftsfeest	5 min	28
21	De calvinistische visie op roeping weerlegd	5 min	31
22	Paulus' roeping: wonderen overtuigen niet	4 min	33
23	Paulus de Farizeeër: onwetend, niet vijandig	3 min	35
	Om verder te lezen		36

1

Inleiding: de opbouw van Romeinen

We gaan naar hoofdstuk 1 van Romeinen, maar ik wil met je praten over een paar verschillende opties als het gaat om het indelen van het boek. Het is altijd nuttig, wanneer je een boek bestudeert, om te weten wat de bewegingen zijn, de belangrijkste bewegingen — waar het betoog een beetje van richting verandert. Zo weet je dat deze passage nog over hetzelfde algemene onderwerp gaat, maar dat hij het op een later punt over een ander onderwerp heeft. Een boek van de omvang van Romeinen is zo omvangrijk dat het best moeilijk is om de hele boodschap tegelijk in je hoofd te houden zonder te weten hoe het is ingedeeld.

Nu is er een soort conventionele indeling van Romeinen die ik heb geleerd toen ik opgroeide, waarvan ik zou zeggen dat die niet meer helemaal toereikend of bevredigend is. Ze heeft nog steeds haar verdiensten, en ik ga je ermee bekendmaken, omdat de meeste mensen die Romeinen onderwijzen deze indeling als uitgangspunt aannemen. Het is niet zo dat het een slechte indeling is; ik denk dat er gewoon iets aan ontbreekt. Maar hier is een algemene indeling van Romeinen, zoals die gewoonlijk wordt gegeven.

Bedenk dat commentatoren gewoonlijk leren dat dit min of meer niet zozeer een persoonlijke brief is over een omstandigheid in de gemeente die aangepakt moet worden, maar eenvoudigweg een verhandeling over het evangelie. Het is meer als een theologische verhandeling, als een artikel geschreven om het evangelie uit te leggen aan mensen die het misschien niet goed begrijpen. En volgens deze manier van denken, deze indeling, is het opgezet alsof het bijna strikt een verhandeling is.

2

Theologie en praktijk in Paulus' brieven

Om te beginnen is het idee dat het boek — in de eerste 11 hoofdstukken — theologisch van inhoud is. En daar ga ik in mee. De eerste 11 hoofdstukken zijn theologisch van inhoud, terwijl hoofdstuk 12 en verder ingaan op de praktische aspecten. Je weet

dat Paulus, wanneer hij zijn brieven schrijft, dit vaak doet. Niet elke keer, maar wel meestal.

Neem bijvoorbeeld Efeze. Efeze is een boek van zes hoofdstukken: drie ervan zijn theologisch en de andere drie zijn praktisch. Dat wil zeggen, hij geeft de ideeën en de waarheden die hij wil dat ze kennen. En daarna vertelt hij hun hoe ze moeten leven vanwege deze waarheden. Efeze is dus precies in het midden verdeeld: drie hoofdstukken theologisch, drie hoofdstukken praktisch.

Kolossenzen is vergelijkbaar. Kolossenzen telt vier hoofdstukken: twee ervan zijn theologisch en twee zijn praktisch. Ook hier leggen de theologische hoofdstukken de basis voor de instructies die hij in de praktische hoofdstukken gaat geven. Ze zijn daarop gebaseerd.

Bij Galaten ligt het een beetje anders. Galaten telt zes hoofdstukken. De eerste twee hoofdstukken zijn echt autobiografisch — Paulus heeft het in de eerste twee hoofdstukken gewoon over zichzelf. Maar wanneer hij dan begint over zijn andere materiaal, heeft hij twee hoofdstukken die theologisch zijn en twee hoofdstukken die praktisch zijn. Paulus besteedt dus vaak ongeveer evenveel tijd aan het theologische materiaal als aan het praktische materiaal.

Bij Romeinen is dat niet zo, want hoofdstuk 12 begint het praktische gedeelte. Het begint met de woorden:

Ik roep u er dan toe op, broeders, door de ontfermingen van God, om uw lichamen aan God te wijden als een levend offer, heilig en voor God welbehaaglijk: dat is uw redelijke godsdienst.

ROMEINEN 12:1

Met andere woorden, de barmhartigheden van God zijn waar hij het net over had in de eerste 11 hoofdstukken. En met het oog daarop, spoor ik je aan om je lichaam te presenteren als een levend offer, en om alles te doen waarover hij vervolgens spreekt.

Net als in deze andere brieven veronderstelt Romeinen ook dat het theologische gedeelte aan het begin de basis vormt voor de praktische instructies die hij in het latere deel geeft. Het verschil is dat hij in Romeinen veel meer hoofdstukken aan het theologische materiaal besteedt dan in de andere gevallen. Het is theologisch meer

gericht dan de andere brieven, omdat hij aan het eind maar een paar hoofdstukken praktische instructie heeft — hoewel hij vooral in hoofdstuk 12 heel veel erin stopt. Hij behandelt in één hoofdstuk heel veel praktische zaken. Maar toch besteedt hij 11 hoofdstukken aan theologie.

Nu, dat deel komt overeen met de indeling die ik zou geven, evenals met de indeling die gewoonlijk wordt gegeven. Het is gewoon iets vanzelfsprekends dat de theologie in de eerste 11 hoofdstukken staat en de praktische instructie in het latere deel.

3

De Romeinenweg en de zondigheid van allen

Maar de indeling die de meeste mensen zien, is dat de hoofdstukken 1 tot en met 8 Paulus' uiteenzetting van het evangelie van behoud zijn. En hij begint met te vertellen hoe zondig iedereen is, omdat het lijkt op een evangelisatietraktaat. Heb je ooit gehoord van mensen die de Romeinenweg gebruiken om te evangeliseren? De Romeinenweg heet zo omdat hij is ontleend aan het boek Romeinen. Wanneer je evangeliseert, kun je beginnen bij Romeinen 3, vers 23:

Want allen hebben gezondigd en missen de heerlijkheid van God,

ROMEINEN 3:23

daarna doorgaan naar Romeinen 6, vers 23:

Want het loon van de zonde is de dood, maar de genadegave van God is eeuwig leven, door Jezus Christus, onze Heere.

ROMEINEN 6:23

en vervolgens naar hoofdstuk 10, vers 9:

Als u met uw mond de Heere Jezus belijdt en met uw hart gelooft dat God Hem uit de doden heeft opgewekt, zult u zalig worden.

ROMEINEN 10:9

om behouden te worden. Je kunt stap voor stap door Romeinen heen bewegen om bepaalde punten te maken die je wilt maken wanneer je iemand evangeliseert.

En veel mensen behandelen het boek Romeinen alsof dat is wat Paulus aan het doen is. Hij schrijft gewoon een groot traktaat om mensen te evangeliseren. Dus begint hij met het zondegedeelte. De eerste drie hoofdstukken, zeggen ze, gaan over het aantonen van de universele zondigheid. Het idee is dat hij behoud gaat aanbieden, maar wie wil dat als ze niet weten dat ze het nodig hebben? Wie zou de medicijnen innemen als ze niet weten dat ze ziek zijn — dat is het idee. Dus wil hij in de eerste drie hoofdstukken beschrijven hoe ziek iedereen is, en dus hoeveel ze het medicijn nodig hebben dat hij in de latere hoofdstukken gaat aanbieden. Er wordt vaak gezegd dat hoofdstuk 1 tot en met 3 zo zijn opgebouwd: hoofdstuk 1 laat zien hoe schuldig de heidenen zijn, hoofdstuk 2 gaat over hoe schuldig de Joden zijn, en hoofdstuk 3 vat samen dat de Joden en de heidenen dus allemaal schuldig zijn, en dat betekent iedereen. Dus allen hebben gezondigd. Hij besluit die bespreking in vers 23 van hoofdstuk 3:

allemaal hebben ze gezondigd, ze schieten allemaal tekort aan de heerlijkheid van God.

Dus heeft hij zijn eerste punt van het evangelie gemaakt in de eerste drie hoofdstukken: de heidenen zijn zondaars, de Joden zijn zondaars, Joden en heidenen zijn zondaars, iedereen is een zondaar. Daarmee komen we door het grootste deel van hoofdstuk 3.

4

Rechtvaardiging door geloof: Adam en Christus

Daarna behandelt hij het onderwerp rechtvaardiging door genade, door geloof. Dat begint eigenlijk tegen het einde van hoofdstuk 3, rond vers 21, en het loopt door tot in hoofdstuk 4 en hoofdstuk 5. Halverwege hoofdstuk 5 hebben we hem het over het vieren van deze rechtvaardiging door geloof. En dan is er aan het einde van hoofdstuk 5 een klein gedeelte waarvan niet altijd duidelijk wordt uitgelegd hoe het in de indeling past: hoofdstuk 5, vers 12 tot en met 21. Dat gaat over Adam en Christus, en het is een moeilijk gedeelte. Het maakt een duidelijk punt dat niet moeilijk is, namelijk

dat er een soort overeenkomst is tussen de impact van Adam op de wereld en de impact van Christus op de wereld. Christus wordt elders de tweede Adam genoemd, en dat komt doordat Adam en Christus allebei niet alleen de grondleggers zijn van bewegingen, maar van menselijke geslachten. Iedereen is óf in Adam óf in Christus. Je bent óf van het geslacht van Adam óf van het geslacht van Christus, de nieuwe mens, de nieuwe mensheid.

Het is dus best moeilijk om zijn redenering te volgen, en ik was heel blij toen ik een van mijn favoriete leraren dat hoorde zeggen, want ik heb het altijd moeilijk gevonden om Paulus' redenering te volgen in Romeinen hoofdstuk 5, vers 12 en verder. Maar ik dacht dat ik gewoon dom was. En jaren geleden luisterde ik naar een bandopname van een van mijn favoriete leraren, een heel intellectuele, diepgaand kundige man, terwijl hij les gaf over Romeinen, en hij zei dat dit gedeelte van Romeinen 5 wel eens de moeilijkste passage van de hele Bijbel zou kunnen zijn om Paulus' gedachtegang in te volgen. Dus dacht ik: fijn, ik ben blij dat ik niet de enige ben die er zo over denkt. Al was het misschien bevredigender geweest als hij het wél begrepen had en het mij duidelijk had gemaakt. Maar als hij het niet duidelijk gaat maken, ben ik in elk geval blij dat hij mij verteld heeft dat hij het ook niet begrijpt, want ik begreep het ook niet, en ik had respect voor hem.

Maar je kunt hier wel enkele basisideeën uit halen van wat Paulus zegt, zonder al te veel moeite. Bij sommige van de fijnere punten van zijn redenering vraag je je af: hoe bedoelt hij dat nou eigenlijk? Maar daar maken we ons een andere keer wel druk om. Het belangrijkste is dat hij erop wijst dat behoud niet simpelweg bestaat uit het aanhangen van een religie, maar uit het zijn in een persoon, in Christus. En veroordeling bestaat niet simpelweg uit het aanhangen van de verkeerde religie, maar uit het zijn in de verkeerde persoon, in Adam. Er zijn twee solidariteiten, twee mensheden. De ene is in Christus, de andere in Adam. We waren allemaal ooit in Adam, maar sommigen van ons zijn wedergeboren en zijn nu in Christus, een nieuwe mensheid. En in Christus zijn houdt gerechtigheid en rechtvaardiging in, en allerlei andere voordelen, zoals verheerlijking. Dus in zekere zin hoort dit gedeelte over Adam en Christus waarschijnlijk bij het hele gedeelte over rechtvaardiging door geloof.

5

Onderscheid tussen rechtvaardiging en heiliging

En mensen hebben meestal het gevoel dat Paulus, nadat hij drie hoofdstukken heeft besteed aan hoe zondig we zijn, die twee hoofdstukken heeft, hoofdstuk 4 en 5, die gaan over rechtvaardiging door geloof. En dan gaan hoofdstuk 6 tot en met 8, zo wordt wel eens beweerd, over heiliging. Niet meer over rechtvaardiging, maar over heiliging. Weet je het verschil nog? Rechtvaardiging, zo heb ik je vorige keer verteld, is een juridische term. Rechtvaardiging betekent vrijgesproken. Nu kun je vrijgesproken worden en toch een enorme eikel zijn. Je zou schuldig kunnen zijn en een slecht karakter hebben en een gevaar voor de samenleving zijn. Maar als de rechter onzorgvuldig is, of corrupt, of gewoon een goede dag heeft of zoiets, dan kan hij gewoon zeggen: ik laat je gaan. Nou, dat is in zekere zin geweldig voor jou, maar je bent nog steeds een onveranderd mens. Je gaat niet de gevangenis in, maar je bent nog steeds een gevaar voor de samenleving.

Het onderscheid tussen rechtvaardiging en heiliging, zoals theologen dat meestal beschrijven, is dat rechtvaardiging de juridische kant is: je bent vrijgesproken, je bent vrijgelaten, je gaat nu niet meer naar de hel. Maar heiliging, zeggen ze, heeft te maken met het worden van een ander soort mens, met heilig worden. Het gaat dus niet alleen om die gerechtelijke, juridische uitspraak dat je niet meer veroordeeld bent en niet naar de hel gaat. Er is ook dit punt van het worden van een ander soort mens. En het proces van het worden van een ander soort mens wordt vaak heiliging genoemd.

6

Drie aspecten van behoud

Er wordt beargumenteerd dat het behoud drie verschillende aspecten heeft. Misschien heb je dit al eerder gehoord, maar zo niet, dan loop ik er snel doorheen. Dit is niet wat Paulus zegt, maar dit is wat theologen vaak zeggen. En ik zeg niet dat ze het mis hebben. Dit is gewoon iets zodat je de taal kent. Christenen spreken meestal over rechtvaardiging als het eerste deel van het behoud, en dat is natuurlijk het juridische aspect. Niet schuldig. Heiliging is het voortdurende aspect van heilig gemaakt

worden, van een ander soort mens worden, zodat je geen misdadiger meer bent en geen gevaar meer voor de samenleving. En het laatste is verheerlijking, en die wacht op de opstanding, wanneer Jezus komt.

En meestal wordt het zo beargumenteerd: rechtvaardiging is behoud van de straf op de zonde. Als je gerechtvaardigd bent, ben je behouden van de straf op je vroegere zonde. Heiliging, zeggen ze, is behoud van de macht van de zonde die nu in je leven aanwezig is. Je moet die macht van de zonde in je leven overwinnen. Je moet ophouden zo zondig te zijn, ophouden zo vaak het verkeerde te doen. Heiliging is het proces van behouden worden van de macht van de inwonende zonde in het heden. En verheerlijking, zeggen ze, is behoud van de aanwezigheid van de zonde zelf in de toekomst. Wanneer Jezus terugkomt en wij worden opgewekt uit de dood, zullen we zondeloos zijn. We zullen vanaf dat moment in een zondeloze omgeving leven. Het behoud is dus drievoudig: we worden behouden van de straf, de macht, en uiteindelijk de aanwezigheid van de zonde. Het ene heeft te maken met het verleden — onze vroegere zonden, waarvoor we vergeving hebben gekregen. Het andere heeft te maken met het heden — de huidige strijd met de zonde in mijn leden, waarmee ik worstel en die ik moet overwinnen. En het laatste is de toekomst — verheerlijking. Rechtvaardiging, heiliging en verheerlijking worden dus meestal beschouwd als de drie aspecten van het behoud, die te maken hebben met de zaken van de zonde in verleden, heden en toekomst. We worden behouden van de zonde, maar behouden in verschillende betekenissen — in alle betekenissen.

7

Hoofdstuk 6-8: heiliging en de wet

Nu dat hopelijk duidelijk is, is het argument dat mensen aanvoeren dat hoofdstuk 4 en 5 over rechtvaardiging gaan, en hoofdstuk 6 tot en met 8 over heiliging — dat wil zeggen, hoe leef ik het christelijke leven. Zo begint hoofdstuk 6:

Wat zullen wij dan zeggen? Zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade toeneemt?

ROMEINEN 6:1

Hij heeft het al gehad over dat we vergeving van zonden hebben ontvangen, maar zullen we dan doorgaan met zondigen? Zal ons leven nog gekenmerkt worden door zondigen? Nee, zegt hij, absoluut niet. Verderop in hetzelfde hoofdstuk, in vers 15, zegt hij:

Wat dan? Zullen wij zondigen omdat wij niet onder de wet maar onder de genade zijn? Volstrekt niet!

ROMEINEN 6:15

Hij zegt: absoluut niet. Zullen we dan zondigen? Zullen we doorgaan in de zonde? Dit klinkt duidelijk alsof het nu gaat over de manier waarop we leven, in plaats van over de manier waarop we omgaan met de schuld van vroegere zonden.

En hoofdstuk 7 gaat erover dat de wet niet de oplossing is voor ons zondeprobleem, omdat de wet geen einde maakte aan de zonde. Toen de wet kwam, zegt Paulus, maakte die me in zekere zin zelfs zondiger dan ik daarvoor was — want als ik daarvoor zondigde, wist ik het niet, dus had ik geen schuldgevoel. Maar toen de wet kwam, maakte die al mijn zonden zichtbaar. Want toen zag ik het pas. Het is alsof je op het gazon van de bibliotheek zit te lunchen, of ergens anders, heerlijk in de zon, met lekker eten. Je hebt het naar je zin. En dan kijk je opzij en zie je een bordje met 'verboden op het gras te lopen'. Ineens ben je veroordeeld. Tot dat moment was je gelukkig. Je overtrad de wet, je wist het alleen niet. Zodra je de wet ziet, denk je: oei, nu zit ik in de problemen. En Paulus zegt dat zo de wet was. Hij zegt dat hij begerig was, maar dat hij niet wist dat hij begerig was totdat hij de wet zag:

Wat zullen wij dan zeggen? Is de wet zonde? Volstrekt niet! Ja, ik zou de zonde niet hebben leren kennen dan door de wet. Ik zou immers ook niet geweten hebben dat begeerte zonde was, als de wet niet zei: U zult niet begeren.

ROMEINEN 7:7

Nu ben ik veroordeeld. De wet maakte me niet minder zondig. Als er al iets was, dan omschreef die mijn zonde alleen maar duidelijker en maakte die me meer bewust van mijn zondigheid. De wet is dus niet de oplossing. En aan het einde van Romeinen 7

heeft hij het er natuurlijk over dat ik kan verlangen om te doen wat goed is, maar dat ik niet in staat ben om te doen wat goed is. Ik heb deze wet, maar die zorgt er niet voor dat ik ophoud met zondigen.

Wanneer je bij hoofdstuk 8 komt, hoor je vaak deze algemene bewering. Er zit een zekere mate van waarheid in dit alles; ik denk alleen dat dit overzicht dat we geven niet helemaal bevredigend is. Toch zou hoofdstuk 8 zeggen: de oplossing is de Heilige Geest. Precies hoe de Heilige Geest de oplossing is, is niet iets waarover alle leraren het eens zijn, en dat gaan we onderzoeken. We komen bij hoofdstuk 8 wanneer we Romeinen doornemen, en dan gaan we het daarover hebben. Maar het is heel duidelijk dat de Heilige Geest hoofdstuk 8 domineert, en daarvoor in Romeinen nauwelijks wordt genoemd. En dus heeft de nieuwe nadruk in Romeinen 8 te maken met de manier waarop de Heilige Geest ons leven beïnvloedt, hoe de Heilige Geest alles verandert.

Wat we dus gezien hebben, is dat in de gangbare manier waarop het boek Romeinen wordt begrepen, de hoofdstukken 1 tot en met 3 laten zien hoe schuldig iedereen is en hoe zeer iedereen behoud nodig heeft. Hoofdstuk 4 en 5 vertellen ons dat we door geloof gerechtvaardigd worden. En de hoofdstukken 6 tot en met 8 zouden dan gaan over heiliging — hoe leef ik godvruchtig — en het antwoord is de Heilige Geest, en de wet is daarvoor niet toereikend.

8

De onvervulde beloften aan Israël

Oké, tot zover klopt het. Dan zijn er de hoofdstukken 9 tot en met 11. Nu lijken de hoofdstukken 9 tot en met 11 over iets heel anders te gaan, want die hoofdstukken gaan over Israël en over Paulus' grote verdriet dat Israël niet behouden is. Hij begint de kwestie van Israël te bespreken. De vraag die aan Romeinen 9 tot en met 11 ten grondslag ligt, en die Paulus overduidelijk beantwoordt, is de vraag: waarom zijn Gods beloften aan Israël niet vervuld? Nu heeft de hedendaagse Jood dezelfde vraag — de Jood die geen christen is. En een van de redenen waarom ze niet in Christus geloven, is dat de Joden zeggen dat wanneer de Messias komt, Hij Israël terug moet verzamelen naar het beloofde land en Israël opnieuw moet vestigen. Welnu, het grootste deel van Israël is nog steeds verstrooid over de hele wereld, en dat is al de afgelopen

tweeduizend jaar zo. Daarom zeggen ze dat Jezus de Messias niet kan zijn, want de Messias wordt verondersteld Israël te verzamelen. En dus zijn ze nog steeds op zoek naar de Messias, want ze zeggen nog steeds dat de ballingschap niet ten einde is.

Wij leven na 1948, en er is nu een natie die Israël heet in het Midden-Oosten, terwijl die er vóór 1948 niet was. Ongeveer negentienhonderd jaar lang was die er niet; nu is die er wel. Veel mensen denken dat dat heel profetisch veelzeggend is, en dat we in de laatste dagen leven omdat er nu een natie Israël is. Maar het blijft een feit dat we, nu de natie Israël er al bijna zestig jaar is, nog steeds zien dat de meeste Joden ter wereld daar niet wonen. De meeste Joden wonen nog steeds verspreid over de rest van de wereld, en velen van hen maken geen enkele beweging in de richting van Israël. Sommigen verlaten Israël juist. Ik zeg niet dat er geen aanzienlijk aantal is dat vanuit andere plaatsen naar Israël verhuisd is, maar grotendeels is Israël niet teruggebracht naar het land.

Veel Joodse rabbijnen geloven dat de ballingschap nooit is geëindigd. Die begon toen de Babyloniërs Juda in gevangenschap wegvoerden. Er keerde toen maar een overblijfsel met Zerubbabel terug naar Jeruzalem, en sinds 586 voor Christus, toen Nebukadnezar de Joden naar Babylon wegvoerde, heeft er altijd maar een overblijfsel in Israël gewoond. Er is sindsdien nooit een tijd geweest waarin de meerderheid van de Joden in Israël woonde. Er is wat men de diaspora noemt, de verstrooiden, de Joden die weg zijn van hun land. Verreweg de meeste mensen van etnisch jodendom behoren tot de diaspora, en wonen niet in het land. En dus zouden de Joden zeggen dat de Messias nog niet gekomen is, want wanneer de Messias komt, zal Hij de diaspora verzamelen. Hij zal de ballingschap beëindigen. Rabbijnen zeggen tot op de dag van vandaag — en dat zijn er velen — dat de ballingschap nog steeds niet ten einde is. De Messias is nog niet gekomen.

En zo werd ook in de tijd van Paulus dezelfde klacht geuit. Hoe komt het dat de Joden nog steeds verstrooid zijn, nog steeds ver van God, en nog steeds niet hersteld? Als Jezus de Messias is, zoals jullie christenen zeggen, had Hij dan niet alle Joden moeten terugverzamelen? Waarom heeft Hij dat niet gedaan? En dit is de onderliggende vraag die Paulus in Romeinen 9 behandelt.

9

Het bedelingenleer-antwoord over Israël

Nu zijn er twee compleet verschillende antwoorden die men Paulus toeschrijft. Het meest gehoorde antwoord, vooral van bedelingenleer-leraren — en zij vormen de meerderheid van degenen die hierover spreken — is dit: dat Jezus weliswaar gekomen is, maar nog niet alle beloften aan Israël vervuld heeft. Dat zal Hij doen aan het einde van deze tijd. In de laatste dagen zal Hij inderdaad heel Israël terugverzamen — dat staat er in Romeinen 11:26:

En zo zal heel Israël zalig worden, zoals geschreven staat: De Verlosser zal uit Sion komen en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob.

ROMEINEN 11:26

En daarom zouden ze het met de Joden eens zijn dat Jezus Zijn messiaanse zending aan Israël nog niet echt vervuld heeft, maar dat Hij dat wel zal doen. En zij geloven dat wat Paulus zegt, is: heb geduld, God heeft dit nog steeds op het oog, maar God heeft in de tussentijd in elk geval een overblijfsel van Israël behouden — min of meer als teken dat Hij nog steeds in hen geïnteresseerd is. Dat wil zeggen: je dacht misschien dat toen de Messias de eerste keer kwam, Hij Israël had moeten terugverzamen en heel Israël had moeten behouden, en dat gebeurde niet. Welnu, God heeft dat plan niet opgegeven, maar Hij heeft voorlopig een overblijfsel binnen Israël behouden, en dit overblijfsel is zo'n beetje een teken dat Hij nog steeds de hele natie op het oog heeft en dat Hij op een dag heel Israël zal behouden. Zo wordt Romeinen 9 tot en met 11 doorgaans onderwezen.

Wanneer ik het onderwijs, zal ik het meer op de historische christelijke manier onderwijzen, want de bedelingenleer heeft sinds de negentiende eeuw het historische christelijke denken vrijwel naar de marges van het evangelicalisme verdrongen. En de meeste mensen denken tegenwoordig zoals de aanhangers van de bedelingenleer: dat Paulus zegt dat er nog steeds een toekomst is voor Israël — precies de toekomst waarop Israël hoopte, een terugverzameling naar hun land en dat alles onder de Messias. Het gaat gebeuren, maar in de tussentijd moeten we geduldig zijn. En Hij heeft ons

intussen een handjevol Joden gegeven die het Koninkrijk van God binnengaan, via het overblijfsel dat Hij in de gemeente behouden heeft. Dat is een soort teken om onze eetlust te prikkelen, of om die te stillen terwijl we hierop wachten.

10

Het overblijfsel: de belofte toch vervuld

Maar ik geloof helemaal niet dat dit is wat Paulus zegt. Ik denk niet dat dit zijn betoog is. Dit is wat de kerk het grootste deel van 1800 jaar altijd heeft geloofd, totdat de bedelingenleer opkwam. Zijn betoog is dat God die beloften juist wél heeft vervuld, alleen anders dan je dacht. Die beloften van terugverzameling verwijzen namelijk niet naar een geografische terugverzameling, maar naar het samengebracht worden tot de Messias. En de beloften van God in het Oude Testament waren nooit bedoeld om te gelden voor elke laatste levende Jood, maar voor het gelovige overblijfsel. Er is altijd een gelovig overblijfsel geweest. Hij zegt dat God, in de dagen van Elia, zei:

Maar wat zegt het Goddelijk antwoord tegen hem? Ik heb voor Mijzelf nog zeventuizend mannen overgelaten, die de knie voor het beeld van Baäl niet gebogen hebben.

ROMEINEN 11:4

Hij zegt: zelfs nu — dat zegt hij in hoofdstuk 11 — is er zelfs nu een overblijfsel. En het idee hier, in Romeinen 9, is dat hij Jesaja aanhaalt, die zegt:

En Jesaja roept over Israël uit: Al zou het getal van de Israëlieten zijn als het zand van de zee, slechts het overblijfsel zal behouden worden.

ROMEINEN 9:27

Er is nooit meer dan een overblijfsel beloofd om behouden te worden. En Paulus zegt dat zij dat ook zijn. Hij zegt: ik ben deel van dat overblijfsel. Hij zegt:

Ik zeg dan: Heeft God Zijn volk verstoten? Volstrekt niet! Ik ben immers ook een Israëliet, uit het nageslacht van Abraham, van de stam Benjamin.

ROMEINEN 11:1

— kijk naar mij, ik volg Christus. En kijk om je heen: er zijn veel Joden die Christus volgen, alleen niet de meesten van hen. Maar degenen die dat wel doen, zij zijn het overblijfsel. God heeft het overblijfsel inderdaad tot Zichzelf teruggebracht en het overblijfsel tot de Messias gebracht.

11

Jesaja 10: het overblijfsel en de Sterke God

Kijk bijvoorbeeld voor een moment met mij mee naar Jesaja hoofdstuk 10. Wanneer we in onze studie bij Romeinen 9 tot en met 11 komen, vers voor vers, zullen we hier veel dieper op ingaan. Dus ik wil je gewoon het algemene idee meegeven.

In Jesaja hoofdstuk 10, vers 20 en verder, staat er:

Op die dag zal het gebeuren dat het overblijfsel van Israël en wie van het huis van Jakob ontkomen zijn, niet langer zullen steunen op hem die hen geslagen heeft, maar zij zullen steunen op de HEERE, de Heilige van Israël, in trouw. Dat overblijfsel zal terugkeren, het overblijfsel van Jakob, naar de sterke God. Want, Israël, al is uw volk als het zand van de zee, toch zal maar een overblijfsel daarvan terugkeren; tot verdelging is vast besloten; het stroomt over van gerechtigheid.

JESAJA 10:20-22

Paulus citeert dit vers nu inderdaad in Romeinen 9, wanneer hij het over die Israël-kwestie heeft. Wat interessant is, is dat er staat dat een overblijfsel zal terugkeren. Dat is waar de Joden naar uitkijken. Ze kijken uit naar de terugkeer van de Joden uit de ballingschap. Maar wanneer Paulus dit citeert, citeert hij het niet met de woorden 'een

overblijfsel zal terugkeren' Hij zegt dat een overblijfsel behouden zal worden. Als je het leest in Romeinen 9, citeert hij dit en verandert hij het woord 'terugkeren' in 'behouden worden' God brengt Zijn volk niet terug naar het land; Hij brengt hen terug tot Zichzelf, tot behoud.

Je kunt het hier zelfs zien, want in Jesaja 10:21 staat dat het overblijfsel zal terugkeren, het overblijfsel van Jakob — naar wat? Naar het beloofde land? Nee, naar de Sterke God. En wie is de Sterke God? Die term komt twee keer voor in de Bijbel: de Sterke God. De andere keer is in het vorige hoofdstuk, hoofdstuk 9, vers 5 en 6:

Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op Zijn schouder. En men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raadsman, Sterke God, Eeuwige Vader, Vrededorst. Aan de uitbreiding van deze heerschappij en aan de vrede zal geen einde komen op de troon van David en over zijn koninkrijk, om het te grondvesten en het te ondersteunen door recht en gerechtigheid, van nu aan tot in eeuwigheid. De na-ijver van de HEERE van de legermachten zal dit doen.

JESAJA 9:5-6

Het is de Messias naar Wie zij terugkeren. Ze keren terug naar de Sterke God, de Messias, Die zo genoemd wordt in het vorige hoofdstuk.

Dus wat hier voorspeld wordt, is niet een terugkeer naar het land, hoewel de Joden het altijd zo hebben begrepen. Het is een terugkeer tot God door de Messias, en het is alleen een overblijfsel, niet alle Joden. Maar alleen het overblijfsel zal terugkeren.

Dat is dus het betoog van Paulus. Hij zegt dat het niet zo is dat Gods beloften niet zijn uitgekomen; het is alleen dat ze verkeerd zijn begrepen. En kijk eens naar Romeinen 9:6, en dan gaan we verder met de rest van dit overzicht. In Romeinen 9:6, waar hij dit betoog begint dat doorloopt tot en met hoofdstuk 11, zegt hij:

12

Romeinen 9:6: niet allen zijn het ware Israël

Ik zeg dit niet alsof het Woord van God vervallen is, want niet allen die uit Israël voortgekomen zijn, zijn Israël.

ROMEINEN 9:6

Wat hij bedoelt met 'het Woord van God' zijn de beloften die God aan Israël heeft gedaan. God deed beloften om Israël te behouden en tot Zich te verzamelen. De aanhangers van de bedelingenleer, en de Jood van vandaag, zouden zeggen dat die belofte geen uitwerking heeft gehad, dat die belofte niet vervuld is. God zei dat Hij Israël zou behouden en verzamelen; dat heeft Hij niet gedaan. Paulus zegt: nee, het is niet zo dat het geen uitwerking heeft gehad. Het heeft wél uitwerking gehad. Het is vervuld. Hij zegt:

want niet allen die van Israël afstammen, zijn ook echt Israël.

Wat bedoelt hij daarmee? Hij bedoelt dat je passages leest in het Oude Testament die zeggen dat God dit of dat zal doen voor Israël. Welnu, niet iedereen die tot de natie Israël behoort, is dit Israël aan wie Hij deze beloften heeft gedaan. Het is een overblijfsel. Het ware Israël is het gelovige overblijfsel van Israël, en zij zijn degenen op wie de beloften van toepassing zijn. Het is niet zo dat de beloften niet zijn uitgekomen. Ze zijn uitgekomen voor het overblijfsel. We zien ze overal om ons heen: Joodse gelovigen in Christus. Dat is het overblijfsel. Zij zijn gekomen tot de Sterke God, Christus. De vervulling is gekomen.

Met andere woorden, de verschillende opvattingen die christenen over dit gedeelte hebben, zijn de volgende. Eén: de bedelingenleer-opvatting. Die zegt: Paulus heeft gelijk, de beloften zijn nog niet vervuld, maar dat gaat wel gebeuren, en God heeft ons intussen een overblijfsel gegeven om ons tevreden te houden. Maar op een dag gaat Hij heel Israël redden en hen terugbrengen naar het land. Dat is wat de bedelingenleer-opvatting inhoudt.

De kerk hield het eeuwenlang, voordat de bedelingenleer opkwam, op deze manier vol: wat Paulus zegt, is dat God inderdaad heeft beloofd en Zijn belofte heeft gehouden, maar dat het antwoord kwam op een manier die je verraste, omdat je het verkeerd

begreep. Je dacht dat Israël alle Joden betekent. Maar de beloften die Hij aan Israël deed, zijn voor het overblijfsel van Israël, en dat heeft Hij ook gedaan. Hij gaat daar op dit moment nog steeds mee door. Hij brengt het overblijfsel tot Zichzelf in Christus. De gemeente is de vervulling. Het samenbrengen van het Joodse overblijfsel met Christus, samen met de heidenen, is de vervulling van de beloften.

En dat is volgens mij wat Romeinen 9 tot en met 11 zegt, anders dan wat we vaak horen. Wanneer we het vers voor vers doornemen, zul je precies zien hoe dit de enige realistische manier is om Paulus in dit gedeelte serieus te nemen.

13

Romeinen 9-11 is geen zijspoor

Maar ik wil dit zeggen. In de gangbare manier waarop mensen naar Romeinen kijken, is Romeinen 9 tot en met 11 een soort tussenzin. Het is alsof Paulus even van zijn onderwerp afdwaalde. Romeinen 1 tot en met 8 was een mooi, compact overzicht van het evangelie, zoals een evangelisatiefolder. Jullie zijn allemaal zondaars. Jezus is gestorven. Jouw rechtvaardiging is door het geloof in Christus. Je moet een heilig leven leiden door de Heilige Geest. Een mooi pakket. Romeinen 1 tot en met 8 zou op zichzelf al een compleet boek kunnen zijn. En dan, later, in hoofdstuk 12, begint hij te spreken over het voorstellen van je lichaam aan God als een levend offer en het leiden van een goed, heilig leven, enzovoort. Maar wat doet Romeinen 9 tot en met 11 daar dan? Waarom wijkt hij af van het onderwerp? Waarom begint hij over deze kwestie van Israël? Veel mensen behandelen het alsof Paulus hier afwijkt van zijn normale lijn, gewoon omdat het toevallig in hem opkwam, zodat het een merkwaardig onderdeel lijkt, een soort terzijde. Ik weet niet zeker of dat zo is. Ik denk dat het een voortzetting is van een van zijn hoofdthema's, en dat gaan we later zien.

En dan is er natuurlijk het laatste gedeelte, hoofdstuk 12 en verder, dat over het christelijke leven gaat. Zo ziet de populaire indeling van Romeinen eruit. Nogmaals, ik noemde deze indeling niet helemaal bevredigend, maar zeker niet helemaal verkeerd. Voor het grootste deel zijn de grote lijnen ervan moeilijk te betwisten. Hij heeft het inderdaad over de zondigheid van de mens in de eerste drie hoofdstukken. Hij heeft het inderdaad over rechtvaardiging door het geloof in hoofdstuk 3 tot en met 5, het

laatste deel van 3 tot en met 5. Maar er zijn een paar dingen na dat punt, en zelfs vóór dat punt, die volgens mij over het hoofd worden gezien, waardoor we de indeling kunnen bekijken vanuit Paulus' min of meer pastorale doel.

14

Doel van Romeinen: eenheid Jood en heiden

Dus laat ik je een alternatieve indeling geven die het niet zozeer behandelt als een leerstellige verhandeling, maar als een gelegenheidsbrief die leerstellingen gebruikt om zijn punten duidelijk te maken. En dat punt is dat de Joden en de heidenen met elkaar overweg moeten kunnen en moeten stoppen elkaar te veroordelen. Ze moeten hun onderlinge verschillen leren waarderen, en elkaar niet beoordelen of veroordelen. Ze moeten eenheid hebben in de gemeente. Paulus' oproep in dit boek is, geloof ik, van begin tot eind gericht op eenheid.

En dat doet hij allereerst door de Joden aan te spreken. Hij spreekt ook de heidenen aan als aparte groep, om hun te vertellen hoe ze zich tegenover de Joden zouden moeten opstellen. Maar het vroege deel van het boek gaat over de Joodse houding tegenover de heidenen, vooral de eerste vier hoofdstukken, en in een aantal andere gedeeltes waar we later op terugkomen — bijna helemaal gericht aan de Joden. Want ik denk dat Paulus de Joodse christenen zag als de belangrijkste aanstichters van de verdeeldheid. Ik denk dat, waarschijnlijk terwijl de Joden buiten Rome waren vanwege het decreet van Claudius, de heidenen het als gemeente redelijk goed met elkaar konden vinden, wat eenheid betreft. Maar toen de Joden terugkwamen, brachten ze een ander element mee. En het klinkt mij in de oren alsof Paulus de Joden ziet als degenen die de meeste correctie nodig hebben wat hun houding betreft, omdat hij zo veel tijd besteedt aan het aanspreken van hun houding.

En ik denk niet dat dit gewoon iets is als een evangelisatiefolder die de vier geestelijke wetten of zoiets uiteenzet. Ik denk dat de eerste vier hoofdstukken de etnische hooghartigheid van de Joden aan de kaak stellen.

We moeten nu begrijpen hoe de Joden over zichzelf dachten. Moderne Joden voelen dit waarschijnlijk minder sterk, of als ze het al voelen, zeggen ze het minder vaak. Maar in die tijd, vóór 70 na Christus, vóór de grote vernedering die de Joden trof door de verwoesting van de tempel in Jeruzalem en zo, zagen de Joden zichzelf als moreel

superieur aan iedereen — niet omdat ze zich moreel beter gedroegen dan anderen, maar omdat zij het enige volk waren dat God had bevoorrecht. God had hun Zijn wetten gegeven. Hij had hen uit Egypte gered. Hij had een bijzonder verbond met hen gesloten, en met geen enkele andere natie. En dat was hun identiteit: wij zijn het bijzondere volk dat God heeft uitgekozen. Het teken van onze bijzonderheid is de besnijdenis. Dat is het teken van het verbond. En omdat wij besneden zijn, zijn wij beter. En die heidenen, dat zijn de onreine, onbesneden heidenen.

Nu zie je, er zit een zekere waarheid in die vervormd is geraakt. De waarheid was dat God Zijn wet vóór de komst van Christus niet aan de heidenen had gegeven — gedurende de hele periode van het Oude Testament. God gaf Zijn wet alleen aan Israël. Zij waren werkelijk bevoorrecht op een bijzondere manier. Het Oude Testament laat zien dat ze het grootste deel van de tijd afvallig waren. Maar in zeldzame gevallen keerden ze terug en hielden ze de wet, zoals bij de opwekking onder Josia. Toen vonden men de wet, die al een generatie lang verborgen was geweest — zo weinig wisten ze op dat moment van de Schrift af. Zodra ze de wet weer gingen houden, gedroegen ze zich inderdaad beter dan de heidenen. Ze veroordeelden inderdaad overspel, homoseksualiteit, moord en diefstal, en ze leidden inderdaad een moreel beter leven.

Maar de waarheid is dat hun morele superioriteit ten opzichte van de heidenen door hun hele geschiedenis heen wisselvallig was. Alleen bij zeldzame gelegenheden, zeldzame, heel zeldzame opwekkingen, namen de Joden Gods wet serieus genoeg om moreel superieur te leven ten opzichte van de heidenen, die afgodendienaars waren die demonen aanbaden. Constant was alleen dat ze besneden waren.

En zo moet je de mentaliteit van de Jood in die tijd begrijpen. Ze gingen ervan uit dat ze moreel beter waren, alleen omdat ze besneden waren, alleen omdat ze tot het Joodse volk behoorden, alleen omdat ze deel uitmaakten van Israël. Nu verloren ze het feit uit het oog dat ze een groot deel van de tijd moreel net zo slecht waren als de heidenen. Maar zelfs in die tijden waren ze nog steeds besneden. Dus hun onderscheid ten opzichte van de heidenen was hun besnijdenis. Het was niet altijd hun gedrag. Maar omdat de besnijdenis een constante was door hun hele geschiedenis heen, werd dat het kenmerk waarmee ze zichzelf definieerden. Soms waren de Joden godvrezender dan de heidenen. Soms niet. Maar ze waren altijd de besnedenen, en de heidenen niet. Dus vanwege hun nationale trots maakte hun besnijdenis hen tot de betere mensen.

15

Besnijdenis doet er niet toe voor God

En wat Paulus betoogt, vooral in de hoofdstukken 2, 3 en 4, is dat de Joden weliswaar besneden zijn, maar geen betere mensen zijn geweest. En omdat ze geen betere mensen zijn geweest, doet de besnijdenis er voor God niet toe. Wat hij hiermee dus ontkracht, is deze nationale, etnische hooghartigheid dat wij beter zijn dan de heidenen. Die heidenen, dat is een mindere soort zonder de wet. Wij zijn Gods volk, dat de wet heeft, en we bewijzen het als je maar naar onze baby's wilt kijken. We hebben ze besneden, en we zijn allemaal besneden, wij mannen. De vrouwen liften mee op onze besnijdenis, zodat zij niet besneden hoeven te worden. Maar het punt is: wij zijn de bijzondere mensen omdat wij de besnedenen zijn.

En je zult zien dat Paulus, in Romeinen 2 en Romeinen 4, sterk de nadruk legt op de betekenis en de onbeduidendheid van besnijdenis. In feite zegt hij: als je besneden bent en je houdt de rest van de wet, prima. Maar als je besneden bent en je houdt de rest van de wet niet, dan ben je wat God betreft een onbesneden man. Fysieke besnijdenis doet er niet toe. Zijn kernverzen zijn Romeinen 2, vers 28 en 29:

Want niet h j is Jood die het in het openbaar is, en niet d t is besnijdenis die in het openbaar in het vlees plaatsvindt, maar h j is Jood die het in het verborgene is, en dát is besnijdenis, die van het hart is, naar de geest, niet naar de letter. Zijn lof is niet uit mensen maar uit God.

ROMEINEN 2:28-29

Dus wat hij in al deze hoofdstukken aan de orde stelt — dat zal ik vooral laten zien wanneer we bij hoofdstuk 1 komen, en dat is waar ik sterk afwijk van de meeste commentaren — is dat hij zelfs in hoofdstuk 1 de Joden al aan het voorbereiden is op deze ontluistering. De meeste commentaren zeggen gewoon dat Paulus in hoofdstuk 1 objectief spreekt over hoe zondig de heidenen zijn, dat hij in hoofdstuk 2 de Joden erbij betreft, en dat hij in hoofdstuk 3 Joden en heidenen samenvat: we zijn allemaal

zondaars. Ik denk dat hij iets heel anders doet. Ik denk dat het hele gedeelte gericht is tot de Joden, en dat zelfs hoofdstuk 1 een rol speelt in wat Paulus gaat zeggen om deze hooghartigheid onder de Joden te ontkrachten.

Nu was deze hooghartigheid een probleem in de gemeente, want nogmaals, de Joden waren geen heidenen. Zij waren besneden. De Joodse christenen waren besneden omdat ze als baby besneden waren. Ze werden christen, en ze bleven besneden. Er waren dus besneden christenen en onbesneden christenen. De Jood was opgevoed met het hele idee dat besneden zijn je een beter mens maakt, en de meesten van hen dachten waarschijnlijk in hun hart dat die heidenen ook besneden zouden moeten worden als ze bij deze gemeente wilden horen. En natuurlijk zei het Concilie van Jeruzalem dat dit niet zo was, maar een besluit van een concilie verandert niets aan de gevoelens van mensen daarover. Ze hadden nog steeds deze trots en deze levenslange overtuiging dat heidenen, omdat ze onbesneden zijn, niet aanvaardbaar zijn.

Paulus is blijkbaar van mening dat het grootste probleem in de verdeeldheid tussen Jood en heiden in de gemeente de houding van de Joden is. Dat probleem veroorzaakt al die andere problemen, en dat is waar hij mee moet afrekenen. Later zegt hij tegen de heidenen dat ze de Joden niet moeten verachten en niet moeten roemen tegen de takken die zijn afgesneden, omdat zij daar alleen door geloof staan en ook afgesneden kunnen worden. Dus Paulus behandelt later ook het probleem van de hooghartigheid van de heidenen, maar eerst moet hij de mentaliteit van zijn eigen volk, de Joden, aanpakken.

16

Eerst voor de Jood, ook voor de Griek

En zo zegt hij, meteen aan het begin, na de proloog van het boek, dat het Jood-zijn niet het toegangsbewijs is dat een mens gunst bij God verschaft. Hij zegt dat het geldt

Want ik schaam mij niet voor het Evangelie van Christus, want het is een kracht van God tot zaligheid voor ieder die gelooft, eerst voor de Jood, en ook voor de Griek.

ROMEINEN 1:16

En wanneer hij zegt 'eerst voor de Jood', probeert hij niet om Joden een voorrecht te geven — dat dachten ze immers al te hebben. Hij voegt daar 'en ook voor de Griek' aan toe. Dus wanneer hij zegt eerst voor de Jood en ook voor de Griek, bedoelt hij eigenlijk: niet alleen voor de Joden, maar ook voor de Grieken — voor de heidenen net zo goed als voor de Joden.

Wanneer wij, als heidenen, lezen 'eerst voor de Jood, en ook voor de Griek', zouden we kunnen denken dat God hier op de een of andere manier voorrang heeft gegeven aan de Joden — zijn zij nog steeds Zijn favorieten? We moeten begrijpen dat hij zich richt tot Joden die denken dat alleen de Joden de goeden zijn, en de Grieken niet. Hij zegt: nee, de Joden kregen de eerste kans. God kwam eerst tot de Joden — lees de geschiedenis er maar op na. Hij kwam tot hen bij de berg Sinaï, en later bereikte Hij de Grieken door Christus. Dus de Joden hadden het eerst, de Grieken daarna. Maar de nadruk ligt op het feit dat het niet alleen de Joden zijn. De Joden zijn toevallig de eersten, maar ze staan hierin niet alleen; de Grieken worden ook meegerekend als Gods volk. En dit punt maakt hij nadrukkelijk duidelijk in veel van wat volgt.

17

Hoofdstuk 5-11 als verduidelijking

Ik zal dit niet allemaal in detail doornemen — in jullie aantekeningen doe ik dat wat uitgebreider, maar hier wil ik er sneller doorheen gaan. De eerste vier hoofdstukken zijn, denk ik, het tegengif tegen Joodse etnische hooghartigheid. Hoofdstukken 5 tot en met 11 zijn dan, denk ik, verduidelijkingen van begrippen die in de eerste vier hoofdstukken al bevestigd waren. In hoofdstuk 5, verzen 1 tot en met 11, viert hij de rechtvaardiging door geloof waarover hij het in de voorgaande hoofdstukken heeft gehad. Zelfs Romeinen 9 tot en met 11 is niets anders dan een uitwerking van een punt dat hij in hoofdstuk 3 aan de orde stelde. Aan het begin van hoofdstuk 3 stelde hij de vraag:

Wat heeft de Jood dan voor op anderen ? Of wat is het voordeel van het besneden zijn?

ROMEINEN 3:1

En hij antwoordt:

Veel, in alle opzichten. Want in de eerste plaats zijn hun de woorden van God toevertrouwd.

ROMEINEN 3:2

Maar daar werkt hij in hoofdstuk 9 verder op uit, over wat de voordelen van het Jood-zijn wel en niet zijn. Hij heeft het dus in hoofdstuk 3 aangeraakt, maar gaat er in hoofdstukken 9 tot en met 11 uitgebreid op in. Ik denk dat alle hoofdstukken van 5 tot en met 11, hoewel ze in onderdelen uiteenvallen, stuk voor stuk verduidelijkingen zijn van punten die hij in de eerdere hoofdstukken beknopter heeft aangeraakt. Terwijl hij min of meer probeerde de Joden terecht te wijzen voor hun hooghartigheid, maakte hij verschillende punten die later meer uitwerking nodig hadden. En dus werken hoofdstukken 5 tot en met 11, geloof ik, veel van die punten verder uit.

18

Hoofdstuk 6 en 7: geen heiliging maar uitleg

Ik geloof dat hoofdstukken 6 en 7 niet over heiliging gaan. Weet je nog dat ik zei dat de gangbare indeling hoofdstukken 6, 7 en 8 ziet als gaande over heiliging? Ik denk niet dat 6 en 7 over heiliging gaan. De taal daar is, van begin tot eind, nog steeds de taal van rechtvaardiging. Maar wat 6 en 7 doen, is antwoord geven op bepaalde vragen die zouden opkomen uit een misverstand over wat hij heeft gezegd over rechtvaardiging door geloof.

Bijvoorbeeld, aan het einde van hoofdstuk 5, in vers 20, zegt hij:

De wet echter kwam er nog bij opdat de overtreding zou toenemen, maar waar de zonde is toegenomen, daar is de genade meer dan overvloedig geweest,

ROMEINEN 5:20

Waar de zonde toeneemt, neemt de genade toe. Dus in hoofdstuk 6 zegt hij:

Wat zullen wij dan zeggen? Zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade toeneemt?

ROMEINEN 6:1

Zie je, dat is een vraag die heel natuurlijk voortkomt uit wat hij net heeft gezegd. Als, wanneer ik zondig, er meer zonde is waardoor de genade toeneemt, welnu, misschien moeten we dan maar meer zondigen zodat de genade nog meer toeneemt. En natuurlijk weerlegt hij dat — nee, dat is een verkeerd begrip.

En daarbij zegt hij, in hoofdstuk 6, vers 14:

Want de zonde zal over u niet heersen. U bent namelijk niet onder de wet, maar onder de genade.

ROMEINEN 6:14

Welnu, wat is de volgende regel?

Wat dan? Zullen wij zondigen omdat wij niet onder de wet maar onder de genade zijn? Volstrekt niet!

ROMEINEN 6:15

Dus hij heeft eerst gezegd: waar de zonde toeneemt, neemt de genade toe. En dan komt vanzelf de vraag op: welnu, misschien moeten we dan zondigen zodat de genade nog meer toeneemt. En dan zegt hij: we staan niet onder de wet, we staan onder de genade. Hij zegt: welnu, misschien moeten we dan zondigen omdat we niet onder de wet staan maar onder de genade. Zie je, hij anticipeert erop dat de dingen die hij eerder al gezegd heeft, verdraaid zullen worden in de gedachten van mensen die het verkeerd begrijpen. Dus eigenlijk is hij hier gewoon aan het verduidelijken. De dingen waar hij het over heeft, zijn dingen die al in de eerste vier hoofdstukken stonden. Hij verduidelijkt alleen maar waar mensen waarschijnlijk dingen verkeerd zullen begrijpen.

Ook heeft hij in hoofdstuk 7, vers 7, in de voorgaande verzen in feite gezegd dat toen de wet kwam, die zijn zonde erger maakte, niet beter. Vervolgens loopt hij in vers 7 vooruit op de vraag:

Wat zullen wij dan zeggen? Is de wet zonde? Volstrekt niet! Ja, ik zou de zonde niet hebben leren kennen dan door de wet. Ik zou immers ook niet geweten hebben dat begeerte zonde was, als de wet niet zei: U zult niet begeren.

ROMEINEN 7:7

En daarop geeft hij antwoord — is de wet slecht als ik er in feite beter aan toe was voordat de wet kwam? Want toen de wet kwam, maakte die mijn zonde schrijnender, duidelijker zichtbaar. Is de wet dan een slechte zaak omdat die dat effect had? Nee, de wet is niet slecht. Ik ben slecht. Dat is zijn antwoord.

Maar het punt hier is dat hoofdstuk 6 en 7 een soort lange tussenzin vormen tussen hoofdstuk 5 en hoofdstuk 8. En ik geloof dat deze hoofdstukken niet over heiliging gaan. Ze verduidelijken dingen over rechtvaardiging door geloof. Maar wanneer hij dan bij Romeinen 8 komt, heeft hij het wél over de rol van de Heilige Geest, en die heeft wel degelijk invloed op onze heiliging. Dus als er iets over heiliging in dit boek staat, is het hoofdstuk 8. Het is alleen dat het gangbare overzicht hoofdstuk 6, 7 en 8 daarover zou laten gaan. Maar ik denk dat men de functie van hoofdstuk 6 en 7 niet begrijpt wanneer men ze zo indeelt.

Dit is niet enorm belangrijk om als overzicht te onthouden. Maar het gaat erom te zien dat Paulus' betoog een iets andere richting opgaat dan sommigen zeggen.

En zo zijn hoofdstuk 9 tot en met 11 een uitbreiding op sommige dingen die hij in hoofdstuk 3, in de openingsverzen, al heeft gezegd. Maar dan hebben we nog het praktische gedeelte. Daar ga ik niet in detail op in. Daar hebben we al iets over gezegd, over het praktische gedeelte vanaf hoofdstuk 12. Tot zover.

19

Romeinen 1:1-7 voorgelezen

Nu had ik beloofd dat we bij hoofdstuk 1 zouden uitkomen. We komen er niet ver in, maar laten we hoofdstuk 1 eens bekijken. Laten we de eerste zeven verzen lezen. Ik gebruik de New King James. Ik weet dat sommigen van jullie misschien een andere vertaling hebben. En als je een New King James wilt lenen, naast de vertaling die je

zelf fijn vindt, dat kan, of je kunt ook online een tekst van de New King James opzoeken als dat helpt. Je kunt natuurlijk elke vertaling gebruiken waar je je prettig bij voelt, maar ik zeg dit alleen zodat je weet wat ik voorlees — ik lees hier de New King James.

Paulus, een dienstknecht van Jezus Christus, een geroepen apostel, afgezonderd tot het Evangelie van God, dat Hij tevoren beloofd had door Zijn profeten, in de heilige Schriften, ten aanzien van Zijn Zoon, Die wat het vlees betreft geboren is uit het geslacht van David. Wat de Geest van heiliging betreft, is met kracht bewezen dat Hij de Zoon van God is, door Zijn opstanding uit de doden, namelijk Jezus Christus, onze Heere. Door Hem hebben wij genade en het apostelschap ontvangen tot geloofsgehoorzaamheid onder alle heidenen, ter wille van Zijn Naam, waartoe ook u behoort, geroepenen van Jezus Christus. Aan allen die in Rome zijn, geliefden van God en geroepen heiligen: genade zij u en vrede van God, onze Vader, en van de Heere Jezus Christus.

ROMEINEN 1:1-7

Goed, dit is duidelijk gewoon de standaard verplichte opening, maar Paulus verwerkt altijd wel iets van zijn theologische zorgen, zelfs in de formele opening van een brief.

20

Het woord 'geroepen' en het bruiloftsfeest

Het woord geroepen wordt hier in de eerste zeven verzen drie keer gebruikt. Eerst, in vers 1, zegt hij dat hij geroepen is tot apostel. In vers 6 zegt hij:

onder wie ook jullie zijn, geroepenen van Jezus Christus — hetzelfde woord. Dan, in vers 7, halverwege het vers, staat er:

geroepen om heiligen te zijn. Dus één keer is het Paulus die geroepen is, en twee keer zijn wij het die geroepen zijn.

Dit woord is in het Grieks kletos, en het wordt in Romeinen maar op één andere plaats gebruikt, in een zeer bekend vers, Romeinen 8:28, waarvan iedereen in elk geval het eerste deel wel kent. Het luidt:

En wij weten dat voor hen die God liefhebben, alle dingen meewerken ten goede, voor hen namelijk die overeenkomstig Zijn voornemen geroepen zijn.

ROMEINEN 8:28

Dus "de geroepenen" is kletos.

Nu wordt het woord roepen elders in Romeinen ook gebruikt, maar dan is het niet hetzelfde Griekse woord. Er zijn verschillende Griekse woorden voor roepen. Dit specifieke woord betekent uitgenodigd, of in het geval van vers 1, aangesteld.

Geroepen verwijst hier naar uitgenodigd worden, zoals voor een feestmaal of zoiets.

Jezus gebruikt dit woord in Mattheüs 20:16, waar Hij zegt:

Zo zullen de laatsten de eersten zijn, en de eersten de laatsten; want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.

MATTHEÛS 20:16

Dat is met betrekking tot degenen die uitgenodigd waren om op het land te werken, en sommigen werkten de hele dag, enzovoort. Maar Hij gebruikt dezelfde uitdrukking opnieuw in Mattheüs 22:14, en dat is bij het bruiloftsfeest. De koning richtte een bruiloft aan voor zijn zoon. Hij nodigde, of riep, gasten uit. De eerste gasten kwamen niet. Dat waren de Joden die niet op de uitnodiging ingingen. De koning werd boos, stuurde zijn legers uit, brandde hun stad plat, en stuurde vervolgens zijn boden wijd en zijd uit naar de heidenen om hen binnen te halen. Maar zelfs dat was nog niet het einde, want de gasten kwamen wel, maar toen moesten ze worden uitgezocht, omdat er iemand bij was die geen bruiloftskleed aanhad. De koning kwam en gooide hem eruit. En helemaal aan het einde zegt Jezus:

Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.

MATTHEÛS 22:14

Nu is het heel duidelijk dat zij die geroepen zijn, degenen zijn die uitgenodigd zijn. Ze waren uitgenodigd voor de bruiloft. Niet allemaal mogen ze blijven. Niet allemaal zijn ze de uitverkorenen.

Nu moeten we geen theologische ideeën die we al vooraf veronderstellen, in deze woorden inlezen. Uitverkoren hoeft niet per se te betekenen wat calvinisten met uitverkoren bedoelen. Het zou kunnen, maar het zou ook iets anders kunnen betekenen. Ik ben geen calvinist, dus ik geloof niet in onvoorwaardelijke uitverkiezing, dat soort uitverkorenheid. Daar ga ik nu niet te diep op in.

Ik zeg alleen dat we misschien denken dat het woord uitverkoren een heleboel theologische lading heeft. Dat God deze mensen al uitkoos voordat ze geboren waren, vóór de grondlegging van de wereld. En dat Hij anderen wel uitnodigde, maar niet allemaal uitkoos. Dan is het eigenlijk een soort schijnuitnodiging. Ze waren niet uitverkoren, dus ze konden toch niet behouden worden, maar Hij nodigde hen toch uit en liet ze een tijdje denken dat ze behouden waren. Dat is niet wat hij hier zegt.

Ik denk dat hij dit bedoelt: als je tot de uitverkorenen wilt behoren, moet je op de uitnodiging reageren, en op de juiste manier reageren. Je moet reageren op Gods voorwaarden. Iedereen was uitgenodigd. Ze waren allemaal geroepen, maar niet iedereen reageerde op Gods voorwaarden. Eén man kwam gewoon niet — hij droeg niet de juiste kleding die je hoort te dragen bij een bruiloftsfeest van een koning. Wat is daarmee aan de hand? Dat toont een gebrek aan respect voor de koning. Hij werd eruit gegooid. Hij was ongepast gekleed. Hij kwam op zijn eigen voorwaarden, niet op de voorwaarden van de koning.

De boodschap van de gelijkenis is dus dat God iedereen uitnodigt, maar niet iedereen zal komen, en niet iedereen zal komen op Zijn voorwaarden. De eerste groep mensen die uitgenodigd werd, kwam helemaal niet. De tweede groep kwam wel, maar sommigen van hen kwamen op hun eigen voorwaarden, en die moesten eruit gezet worden. Het idee hier is dat de uitnodiging algemeen geldt. Iedereen wordt uitgenodigd door het evangelie. Maar niet iedereen voldoet aan de voorwaarden om op

Gods manier te reageren, om uitverkoren te worden om blijvend deel te nemen aan het feest. En dat is dus hetzelfde woord dat gebruikt wordt in die passages in Mattheüs, dat ook hier gebruikt wordt.

21

De calvinistische visie op roeping weerlegd

Ik zeg dat omdat vaak, in Romeinen 8:28, staat:

zij die God liefhebben en die geroepen zijn volgens Zijn voornemen. Calvinisten hebben een leer die ze onweerstaanbare genade noemen, en daarmee samenhangend is het idee van de werkzame roeping. Daar hebben we ons woord 'roeping'. Het lijkt misschien alsof ik het gemunt heb op calvinisten. Het probleem is dat ik geen calvinist ben, en zij gebruiken Romeinen veel, dus ik moet soms erop wijzen dat wat zij zeggen over bepaalde passages in Romeinen misschien is wat jij gehoord hebt of nog zult horen. En ik wil dan gewoon aanwijzen waar ik het anders zie dan dat.

Maar zij geloven dat degenen die uitverkoren zijn, onvoorwaardelijk gekozen zijn en onweerstaanbaar tot God getrokken worden — dat als je uitverkoren bent, je noodzakelijkerwijs en onweerstaanbaar tot God getrokken zult worden. Het is onvermijdelijk dat je behouden wordt, omdat je gekozen bent. En wanneer zij horen:

de geroepenen volgens Zijn voornemen in Romeinen 8:28, zien ze dat als een verwijzing naar de uitverkorenen die werkzaam geroepen zijn. Zie je, calvinisten geloven ook dat er twee soorten roepingen zijn. Ze geloven dat er een algemene roeping is, een uitnodiging die naar iedereen uitgaat, maar het is geen oprechte uitnodiging voor iedereen. God roept alleen sommigen werkzaam. Er zijn er die Hij echt wil, anderen niet. Er zijn er die Hij ervoor koos te redden, zonder verdienste of tekortkoming van wie dan ook. Nog voordat ze geboren waren, zegt Hij: die ga Ik nemen, die ga Ik niet — die neem Ik. Dat is Zijn eenzijdige keuze, van voor de schepping van de wereld. Volgens die opvattingen wil Hij deze mensen dus kennelijk niet, want anders had Hij hen ook wel gekozen. Hij kan kiezen wie Hij maar wil. Niemand dwingt Hem ergens toe. Hij houdt geen rekening met iets in de schepping. Het is Zijn eenzijdige, soevereine keuze, volgens het calvinisme. Dus van iedereen die niet behouden wordt, moet je concluderen dat God niet wilde dat die persoon behouden zou worden, want anders had Hij die ook wel behouden. Hij zou hen erbij

betrokken hebben. Er is een groep mensen, blijkbaar het grootste deel van de mensheid, die God niet behouden wil zien. En dan is er deze uitverkoren groep, deze elitegroep, van wie Hij genoeg hield om hen te willen behouden. Dat is de calvinistische opvatting.

Als je nu tot de elitegroep behoort, zal God een roeping tot je richten die anders is dan de roeping tot hen. Deze mensen die niet uitverkoren zijn, kunnen het evangelie horen en de uitnodiging horen, maar ze kunnen niet reageren, omdat ze het gewoon niet in zich hebben, en God laat het hen niet toe. Deze mensen daarentegen zullen werkzaam geroepen worden. Er zal een onweerstaanbare genade zijn, een soort trekstraal die God heeft en die hen onweerstaanbaar naar Zichzelf toe trekt. En calvinisten geloven dat wanneer hij vaak spreekt over christenen als de geroepenen, dat gaat over dit soort trekstraal-achtige werkzame roeping — dat zodra God je op die manier roept, je noodzakelijkerwijs gewoon komt.

Wat ik je nu wil laten zien, is dat dit woord *kletos*, dat in deze passages gebruikt wordt, ook gebruikt wordt in de passage over de mensen die niet kwamen. De velen die geroepen waren, maar niet allemaal voldeden ze aan de voorwaarden. Ze kwamen niet onweerstaanbaar en werden niet behouden. Sommigen van hen kwamen helemaal niet — de eerste groep. Van de tweede groep kwamen sommigen op de juiste voorwaarden, anderen niet. Degenen die op de juiste voorwaarden kwamen, zijn behouden. Ze waren allemaal geroepen. Geroepen zijn is geen garantie dat je ook komt. Er is dus geen sprake van deze werkzame roeping in deze passages, en voor zover ik kan nagaan, ook nergens anders in de Schrift.

Weet je nog toen Jezus zei:

Jeruzalem, Jeruzalem, u die de profeten doodt en stenigt wie naar u toe gezonden zijn! Hoe vaak heb Ik uw kinderen bijeen willen brengen, op de wijze waarop een hen haar kuikens bijeenbrengt onder haar vleugels; maar u hebt niet gewild!

MATTHEÛS 23:37

Nou, God probeerde hen te verzamelen. God probeerde hen te trekken. Als Hij die trekstraal had gehad, had Hij het misschien gewoon kunnen doen, maar Hij liet het blijkbaar aan henzelf over. Hij zegt: jullie wilden niet, dus jullie kwamen niet, maar Ik

zou jullie gebracht hebben. Ik heb jullie niet uitgesloten, jullie hebben jezelf uitgesloten. Ik heb er niet voor gekozen dat jullie verloren zouden gaan. Jullie hebben ervoor gekozen om verloren te gaan. Ik heb jullie geroepen. Ik wilde dat jullie kwamen. Ik zou jullie getrokken hebben, maar jullie wilden niet komen. Zo spreekt God werkelijk. En daarom is dit duidelijk: de roeping is niet onweerstaanbaar.

22

Paulus' roeping: wonderen overtuigen niet

Maar Paulus werd geroepen om apostel te zijn. Net zoals wij geroepen zijn om in het algemeen christen te zijn, was hij dat ook. Maar hij werd ook geroepen om apostel te zijn. Er lag een bijzondere roeping op zijn leven. Hij werd op een bijzondere manier geroepen. Hij zag natuurlijk wel een visioen waar het heel, heel moeilijk voor was om nee tegen te zeggen, hoewel hij wel nee had kunnen zeggen. Later sprak hij tot koning Agrippa en vertelde hij zijn verhaal over hoe hij bekeerd werd en hoe hij Jezus zag op de weg naar Damaskus. Hij zei:

Daarom, koning Agrippa, ben ik die hemelse verschijning niet ongehoorzaam geweest,

HANDELINGEN 26:19

Met andere woorden: ik had deze roeping en ik ben er niet ongehoorzaam aan geweest. Maar het feit dat hij dit zo zegt, suggereert dat het ook anders had kunnen gaan. Ik had ongehoorzaam kunnen zijn. Dat was ik niet.

En dus zeggen sommige mensen: nou, Paulus kon geen nee zeggen zodra hij Jezus op de weg naar Damaskus zag. Werkelijk? Er waren mensen die Jezus wonderen zagen doen, die Lazarus uit de dood zagen opwekken, en zij zeiden ook nee. Zie je, een teken of een wonder bekeert iemand niet als hij niet naar God toe wil komen. Ze zullen er wel excuses voor verzinnen.

In Johannes 12 sprak een stem uit de hemel tot Jezus, en de mensen hoorden het. Jezus zei:

Vader, verheerlijk Uw Naam! Er kwam dan een stem uit de hemel: En Ik heb hem verheerlijkt en Ik zal hem opnieuw verheerlijken.

JOHANNES 12:28

En de stem kwam naar beneden, een donderende stem zei:

Ik heb het verheerlijkt, en Ik zal het opnieuw verheerlijken.

En de Bijbel zegt dat sommigen zeiden dat het gedonderd had, en anderen zeiden dat een engel tot Hem gesproken had. Maar niemand van hen gaf toe dat het God was. Kijk, hier heb je iets bovennatuurlijks. Mensen zeggen: waarom opent God de hemel niet gewoon en laat Hij Zichzelf niet gewoon aan mensen zien? Wel, hier spreekt Hij met een donderende stem die iedereen kan horen, en sommigen zeggen: het donderde toch, of niet? Met andere woorden, iets bovennatuurlijks — zij interpreteren het door het denkkader van hun naturalisme. Het was een natuurlijk verschijnsel. Of, als ze bovennatuurlijke overtuigingen hadden, dan was het een engel, het was God niet. Zie je, God kan Zichzelf tonen op elke manier die Hij wil, en er zullen altijd mensen zijn die het interpreteren door het raster waardoor zij het willen interpreteren. Of hun hart onderdanig is of niet onderdanig, dat is wat zal bepalen of ze overtuigd raken of niet.

C.S. Lewis zei — hij zegt: ik heb in mijn leven maar één vrouw ontmoet die beweerde een geest gezien te hebben. En hij zegt dat het interessante aan haar was dat ze, voordat ze de geest zag, niet geloofde in de onsterfelijkheid van de ziel. En nadat ze de geest gezien had, geloofde ze er nog steeds niet in. Hij zei dat dit maar één ding bewijst: dat zien niet hetzelfde is als geloven. Wij denken soms dat als Jezus gewoon zou verschijnen met de gaten in Zijn handen, iedereen zou geloven. Welnu, een vrouw die een geest ziet en nog steeds niet in geesten gelooft, bewijst dat dat niet per se waar is. Zij is een naturalist. Ze gelooft niet in het bovennatuurlijke. Dus je moet het interpreteren volgens hoe je het wilt begrijpen. En mensen zullen eerder geloven wat ze willen geloven dan dat ze geloven wat hun overtuigend wordt voorgehouden. Het hart van mensen heeft een richting — is het, van nature, gehoorzaam of ongehoorzaam aan God? Dat is wat zal bepalen of je gelooft of niet.

23

Paulus de Farizeeër: onwetend, niet vijandig

Paulus zei dus dat hij geroepen was tot apostel. Hij ontving die roeping op de weg naar Damaskus, en hij is er niet ongehoorzaam aan geweest. Hij aanvaardde die roeping omdat hij nooit echt een vijand van God was geweest. Hij had een ijver voor God, maar niet volgens kennis, zoals hij zegt over zijn medejoden in Romeinen 10:

Want ik getuig van hen dat zij ijver voor God hebben, maar niet met het juiste inzicht.

ROMEINEN 10:2

Ze zijn onwetend. Hij was onwetend. Hij zegt tegen Timotheüs:

mij, die vroeger een gods lasteraar was, een vervolger en een verdrukker. Maar mij is barmhartigheid bewezen, omdat ik het in onwetendheid gedaan heb, in ongeloof.

1 TIMOTHEÛS 1:13

Hij was in zijn hart nooit een vijand van God geweest. Hij wilde God gehoorzamen. Hij was een ijveraar voor God. Hij geloofde alleen niet dat Jezus was wie Hij beweerde te zijn, totdat hij Hem zag. Toen zei hij: oh, oké, dat verandert alles. Ik zal U nu aanbidden. Paulus verzette zich niet tegen God. Hij was gewoon traag — een langzame leerling.

Aan het eind van vers 1 zegt hij:

Paulus, een dienstknecht van Jezus Christus, een geroepen apostel, afgezonderd tot het Evangelie van God,

ROMEINEN 1:1

Dit is waarschijnlijk bedoeld als woordspeling, omdat hij, zoals we uit andere passages weten, ooit een Farizeeër was. In Filippenzen hoofdstuk 3 zegt hij dat hij vroeger een Farizeeër was en de zoon van een Farizeeër. Het woord Farizeeër betekent iemand die afgezonderd is — afgezonderd van de gewone gang van het leven om de wet van God te

volgen. Een Farizeeër was een afgezonderde. Paulus was dus een Farizeeër geweest, afgezonderd tot de wet. Nu is hij een apostel, afgezonderd tot het evangelie. Het is dus een soort woordspeling. Hij gebruikt het woord Farizeeër zelf niet, want dat is geen Grieks woord en hij schrijft in het Grieks. Maar het idee is er wel: ik was vroeger afgezonderd tot de wet, maar nu ik door Christus geroepen ben, ben ik afgezonderd tot het evangelie. Ik ben net zo ijverig voor het evangelie als ik was voor de wet. En je zult zien dat hij een enorm verschil ziet tussen het evangelie en de wet. Hoewel ze van dezelfde God komen, horen ze bij verschillende verbonden. En we zullen later zien hoe hij dat uitwerkt.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Romeinen 12:1
- Romeinen 3:23
- Romeinen 6:23
- Romeinen 10:9
- Romeinen 6:1
- Romeinen 6:15
- Romeinen 7:7
- Romeinen 11:26
- Romeinen 11:4
- Romeinen 9:27
- Romeinen 11:1
- Jesaja 10:20-22
- Jesaja 9:5-6
- Romeinen 9:6
- Romeinen 2:28-29
- Romeinen 1:16
- Romeinen 3:1
- Romeinen 3:2
- Romeinen 5:20
- Romeinen 6:14
- Romeinen 1:1-7

- Romeinen 8:28
- Mattheüs 20:16
- Mattheüs 22:14
- Mattheüs 23:37
- Handelingen 26:19
- Johannes 12:28
- Romeinen 10:2
- 1 Timotheüs 1:13
- Romeinen 1:1

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.